

Spooniker Ltd
Level 6, The Centre, Tigne Point
TPO 0001 Sliema
Malta

Varning och sanktionsavgift – brister i arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism

1 Beslut (att meddelas den 6 maj 2025)

1. Spelinspektionen meddelar Spooniker Ltd, C-87460 och svenskt organisationsnummer 502081-2565, en varning.
2. Spelinspektionen beslutar att Spooniker Ltd ska betala en sanktionsavgift på 10 000 000 kronor.

Hur man överklagar, se [bilaga 1](#).

2 Beskrivning av ärendet

Spooniker har licens för att bedriva kommersiellt onlinespel och vadhållning i Sverige. Spelinspektionen inledde uppföljande tillsyn av Spooniker den 30 maj 2024 för att kontrollera om bolaget hade åtgärdat de brister som framkom i Spelinspektionens ärende 21Si2318 (beslutsdatum den 17 november 2022) och infört de förbättringsåtgärder som bolaget redogjort för i ärendet.

Granskningen i ärendet har omfattat hur Spooniker säkerställer att en affärsförbindelse inte etableras eller upprätthålls, eller att enstaka transaktioner inte utförs, om Spooniker inte har tillräcklig kännedom om kunden enligt 3 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen. Granskningen har också omfattat hur Spooniker under granskningsperioden 1 maj 2023 till 30 april 2024 har hanterat kundkännedomsåtgärder enligt 3 kap. 13 och 16 §§ och 4 kap. 1 och 2 §§ penningtvättslagen.

2.1 Begärt underlag och övriga handlingar

Spelinspektionen har begärt in kundkort¹ för de fem spelare som nyregistrerats under perioden 1 maj 2023 till 30 april 2024 och som under tidsperioden har satt in störst sammanlagt belopp.

Kundbeskrivningar avseende de fem granskade kunderna återfinns i [bilaga 2](#).

Inom tillsynen har Spelinspektionen även begärt in Spoonikers allmänna riskbedömning och interna rutiner och riktlinjer avseende åtgärder för kundkännedom och övervakning som har varit gällande under tidsperioden 1 maj 2023 till 30 april 2024. Spelinspektionen har också efterfrågat en redogörelse för hur bolaget bedömer att förbättringsåtgärderna har gett effekt i bolagets arbete med att motverka penningtvätt. Spooniker har kommit in med efterfrågade handlingar och besvarat Spelinspektionens frågor. Spooniker har även inkommit med uppgift om bolagets nettoomsättning.

2.2 Spoonikers beskrivning av bolagets arbete mot penningtvätt under den granskade perioden

Spoonikers kunder delades under den granskade perioden in i riskklasserna låg risk, normal risk och hög risk. För samtliga granskade kunder har Spooniker vid registrering identifierat kunden genom elektronisk identitetsverifiering (Bank-ID) och genomfört automatisk PEP och sanktionskontroll. I det inledande skedet har förenklade åtgärder vidtagits och kunden har automatiskt tilldelats riskklassen låg risk.

Spoonikers löpande övervakningssystem syftar till att upptäcka ovanliga eller irrationella beteenden, spelmönster och ovanligt stora transaktioner via finansiella och beteendemässiga utlösande faktorer. De finansiella indikatorerna fångar upp förluster och insättningar vid angivna tröskelvärden. Ovanliga beteenden och/eller spelmönster fångas upp genom den regelbaserade modell

¹ Med kundkort menar Spelinspektionen en sammanställning av samtliga kundkännedomsåtgärder som vidtagits för respektive kund, där det framgår vilka åtgärder som har vidtagits och när de vidtagits samt vilken riskklassificering som kunden har tilldelats och hur den har förändrats över tid. Av kundkortet ska de slutsatser som påverkat bedömningen som ligger till grund för vidtagna åtgärder framgå.

bolaget benämner som ACRAT-modellen. Exempel på beteenden som granskas enligt denna modell är ett stort antal betalningsmetoder för insättningar, att försöka ta ut medel utan att ha omsatt dem i spel eller en betydande ökning av insättningsbelopp under en kortare period. När kunden flaggas upp i systemet ska kontot granskas manuellt.

Ovan nämnda system för övervakning är en del av Spoonikers förbättringsarbete som bolaget har genomfört sedan Spelinspektionens senaste granskning. Andra förbättringsåtgärder utgörs av krav på closed loop och införandet av förlustbegränsningar, vilka endast tillåter kunder att förlora ett fast belopp under en månad.

2.3 Sammanfattning av Spoonikers yttrande över Spelinspektionens preliminära bedömning

Spooniker har yttrat sig över Spelinspektionens preliminära bedömning. I den preliminära bedömningen fann Spelinspektionen att Spoonikers kundkännedom har varit otillräcklig gällande de granskade kunderna och att bolaget inte har vidtagit adekvata kundkännedomsåtgärder i rätt tid.

2.3.1 Spooniker anser att de har haft tillräcklig kundkännedom

Spooniker har i yttrande över Spelinspektionens iakttagelser och preliminära bedömning inledningsvis valt att bemöta det, som enligt bolaget är, Spelinspektionens synsätt på insättningar – *att licenshavare alltid ska inhämta relevant underlag som bekräftar att insättningar härrör från tidigare uttag av vinster hos den egna licenshavaren*. Gällande detta har bolaget anfört att det framstår som oproportionerligt och administrativt betungande att, vid varje enskilt tillfälle, kräva verifiering av medlens ursprung för insättningar utan att beakta vinster som en delvis finansieringskälla. Kravet på att spelbolag ska verifiera medlens ursprung måste vägledas av proportionalitetsprincipen och den faktiska risken för penningtvätt och finansiering av terrorism i varje enskilt fall. Beaktandet av nettoinsättningar, det vill säga insättningar minus uttag av vinster, kan ge en mer realistisk bild av kundens ekonomiska beteende och potentiella risknivå. Bolaget menar att om en betydande del av insättningarna i praktiken återförs till kunden som vinster, minskar den faktiska risken.

Gällande de kunder som varit föremål för granskning framhåller Spooniker att det för samtliga kunder har saknats beteendemässiga och transaktionsmässiga indikationer på penningtvätt och finansiering av terrorism. Genom att till övervägande del "stänga looperna" har insatta och uttagna medel följt konsekventa och transparenta mönster (kund 2, 3, 4 och 5). Vidare har insättningar omsatts frekvent genom kundernas spelande (kund 3 och 5). Andra omständigheter som enligt Spooniker talar för en lägre risk är att huvudsakligen en betalningsmetod har använts för insättningar och uttag (kund 2). Bolaget vidgår att det kontoutdrag som inhämtades för kund 1 endast omfattade fem dagar, istället för de trettio dagar som ursprungligen begärdes. Det ansågs däremot som tillräckligt då det innehöll samtliga relevanta transaktioner som visade på medlens ursprung. För kund 4 förklarar bolaget att den granskning som genomfördes den 28 december egentligen skulle ha skett när kunden hade satt in totalt 415 700 kronor. Fördröjningen i åtgärder för fördjupad kundkännedom, i form av inhämtande av uppgifter om kundens ekonomiska situation, var till största del processmässiga och berodde på julhelgen. Skatteinkomster har kontrollerats i samband med att kunder överskridit finansiella tröskelvärden (kund 1, 2, 3, 4 och 5) med resultatet att insättningarna varit i linje med den senaste kända skatteinkomsten. Insättningarna ansågs som rimliga i förhållande till kundens ekonomiska situation och härstammade sannolikt från tidigare vinster och löneinkomster.

2.3.2 Spoonikers vidtagna förbättringsåtgärder

Enligt bolagets förändringsarbete, till följd av den uppföljande tillsynen, skulle flera av de granskade kunderna (2, 3, 4 och 5) ha identifierats i ett tidigare skede då insättningarna skulle ha överskridit ett lägre tröskelvärde för bruttoinsättningar. I dessa fall skulle kundens beskattningsbara inkomst automatiskt ha kontrollerats, och om insättningarna närmade sig eller överskred den nivån, skulle en begäran om dokumentation av medlens ursprung ha skickats omedelbart.

Spoonikers arbete mot penningtvätt har genomgått stora förändringar sedan Spelinspektionens tidigare tillsynsärenden och samtliga förbättringar som redovisades då har implementerats. Bolaget tillägger samtidigt att delar av förändringsarbetet har försenats, vilket delvis kan förklaras av behovet att

etablera en ny organisatorisk kultur kring den praktiska tillämpningen av AML-metoder. Därtill har personalomsättningen varit hög i AML-teamet.

Vidare framför Spooniker att bolaget har anpassat sina arbetsprocesser och sitt arbetssätt för att möta Spelinspektionens förväntningar genom att kombinera det riskbaserade arbetet med en mer detaljerad kontrollstruktur. Detta genom att regelbundet granska insättningar som når specifika tröskelvärden, vilket kompletterar de övergripande riskbedömningarna. Utöver det har Spooniker utvecklat en lösning som kopplar insättningströsklarna till kundernas beskattningsbara inkomst, som ska säkerställa att granskningarna blir proportionerliga och relevanta samt stärka möjligheten att upptäcka och hantera risker på ett effektivt sätt.

Andra förbättringsåtgärder som Spooniker har vidtagit i syfte att stärka sitt arbete med riskhantering och regelefterlevnad inom AML är att förbättra interna system, resurser och kontrollåtgärder. Bolaget har anställt flera nya medarbetare vilket ska möjliggöra en förbättrad manuell övervakning och snabbare hantering av ärenden. Därtill genomgår bolagets MLRO (Money Laundering Reporting Officer) och andra utvalda medarbetare kvalificerade AML-utbildningar. Bolagets verksamhet mot penningtvätt granskas regelbundet internt och har även genomgått en oberoende granskning av ett externt konsultföretag, specialiserade på penningtvätsfrågor. Som en del av Spoonikers fortsatta utveckling införs även automatiska kontroller av beskattningsbar inkomst i syfte att bland annat kunna fånga upp potentiella risker i ett tidigare skede.

2.3.3 Förmildrande omständigheter att beakta vid valet av sanktion

Vid valet av eventuell sanktion har Spooniker anfört att omständigheten att betydande tid har förflutit sedan de påstådda överträdelserna inträffade är förmildrande. Vidare har bolaget anfört att till skillnad från föregående granskning är skillnaderna mellan insatta belopp och kundernas beskattningsbara inkomst betydligt mindre framträdande, vilket Spooniker menar är ett resultat av att förbättrade och mer effektiva processer har införts. Spooniker anser att Spelinspektionens iakttagelser i den här tillsynen därför inte är av samma allvarlighetsgrad som de som framkom i den tidigare tillsynen, vilket också ska vara förmildrande.

3 Tillämpliga bestämmelser

En redogörelse för tillämpliga bestämmelser finns i bilaga 3.

4 Spelinspektionens bedömning

4.1 Spooniker har inte uppnått tillräcklig kundkännedom för att kunna bedöma risken för penningtvätt

En verksamhetsutövare ska övervaka pågående affärsförbindelser och bedöma enstaka transaktioner i syfte att upptäcka aktiviteter och transaktioner som bland annat avviker från vad verksamhetsutövaren har anledning att räkna med utifrån den kännedom om kunden som verksamhetsutövaren har. Om verksamhetsutövaren vid övervakning uppmärksammar en avvikelse eller annars får anledning att misstänka penningtvätt eller finansiering av terrorism ska verksamhetsutövaren genom skärpta åtgärder för kundkännedom bedöma om det finns skälig grund att misstänka att det är fråga om penningtvätt. För det fall en verksamhetsutövare inte har tillräcklig kännedom om kunden för att hantera risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att övervaka och bedöma kundens aktiviteter och transaktioner, får affärsförbindelsen inte upprätthållas.

Behovet av övervakning avgörs av den risk för penningtvätt som verksamhetsutövaren har identifierat i sin allmänna riskbedömning och den risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan förknippas med kundrelationen. Upptäcker verksamhetsutövaren misstänkta aktiviteter och transaktioner ska skärpta åtgärder för kundkännedom vidtas skyndsamt och så snart som möjligt (se Förvaltningsrätten i Linköpings dom i mål nr 7081–21). En effektiv övervakning av kunden krävs för att tidigt upptäcka misstänkta penningrörelser som kan utgöra led i penningtvätt eller finansiering av terrorism och för att avsluta förbindelsen i tid när det bedöms som nödvändigt. Bristande kundkännedom innebär en ökad risk för att verksamheten kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Det är i sammanhanget inte relevant om så faktiskt har skett (se Förvaltningsrätten i Linköpings dom i mål nr 7081–21).

Inom ramen för denna granskning har Spelinspektionen kontrollerat om Spooniker har uppdaterat den allmänna riskbedömningen och de interna rutinerna och riktlinjerna, avseende åtgärder för kundkännedom och övervakning, i enlighet med de förbättringsåtgärder som bolaget redogjorde för i det tidigare tillsynsärendet. Vid genomgång av handlingarna har Spelinspektionen noterat att Spooniker har gjort de förändringar som uppgavs vid den tidigare tillsynen. Spelinspektionen har inte granskat handlingarna utöver att ha kontrollerat att relevanta delar har tagits bort alternativt lagts till.

Vid genomgång av kundkorten gör Spelinspektionen, även vid denna uppföljande tillsyn, bedömningen att Spooniker inte har haft tillräcklig kännedom om de granskade kunderna för att kunna hantera den höga risk för penningtvätt som föreligger i verksamheten. Skälen för Spelinspektionens bedömning är följande.

4.1.1 Spoonikers kundkännedomsåtgärder har varit otillräckliga

Det får konstateras att risken för att spel om pengar utnyttjas för penningtvätt bedöms vara hög för bland annat kommersiellt onlinespel och vadhållning.² I huvudsak beror det på att dessa spelformer erbjuder möjlighet till höga insatser och vinster som kan omsättas med hög hastighet dygnet runt.

Som framgår av Spelinspektionens föreskrifter är ovanligt stora insättningar en faktor som kan tyda på hög risk för penningtvätt³ och som bör föranleda skärpta åtgärder, såsom minst inhämtande av ytterligare uppgifter om kundens ekonomiska situation och uppgifter om varifrån kundens ekonomiska medel kommer.⁴ Som Förvaltningsrätten även har konstaterat kan det finnas skäl för verksamhetsutövaren att verifiera de insatta medlens ursprung om en inkomstgranskning inte ger för handen att kundens ekonomi står i proportion till insättningarna.⁵ I Spelinspektionens vägledning för arbete mot penningtvätt

² Se Polismyndigheten, Samordningsfunktionen mot penningtvätt och finansiering av terrorism, Nationella Riskbedömning av penningtvätt och finansiering av terrorism i Sverige 2020/2021 s 2.

³ 2 kap. 3 § Spelinspektionens föreskrifter och allmänna råd (SIFS 2019:2) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

⁴ 4 kap. 2 § Spelinspektionens föreskrifter och allmänna råd om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Se även Förvaltningsrätten i Linköpings dom i mål nr 9315-22, s. 20.

⁵ Förvaltningsrätten i Linköpings dom i mål nr 8549-23, s. 19.

framgår statistik över hushållens nöjeskonsumtion och information om inkomstläget i Sverige. Där anges att hushållen spenderade 11,3 procent av sina inkomster på fritid, nöje och kultur år 2019 och att medianinkomsten uppgick till cirka 270 000 kronor.

Spelinspektionen konstaterar att samtliga granskade kunder har gjort insättningar som uppgår till totalt mellan cirka 620 000 och 830 000 kronor under granskningsperioden. Kunderna har löpande gjort insättningar och uttag. Som framgår av de granskade kundkortet för kunderna 2, 3 och 5 flaggas kunderna upp av bolagets övervakningssystem vid flera tillfällen, bland annat på grund av höga insättningar och avvikande spelmönster. Utöver att information om beskattningsbar inkomst inhämtas vid ett tillfälle vidtas inga ytterligare åtgärder för dessa kunder, trots att de sätter in mellan hela beskattningsbara årsinkomsten och 340 000 kronor mer än beskattningsbar årsinkomst. Nämda belopp får enligt Spelinspektionen betraktas som höga.

Det faktum att kunderna har spelat för högre belopp än vad som borde anses som normalt, sett till den kända årsinkomsten, får enligt Spelinspektionen ses som avvikande. Beaktat kundernas totala insättningar och vad en genomsnittskonsumēt kan förväntas spendera på nöjesspel, borde bolaget ha kunnat dra slutsatsen att det saknats tillräcklig information för att bedöma kundens spelbeteende som normalt. Det har därför funnits anledning att vidta mer omfattande skärpta kundkännedomsåtgärder, i enlighet med 4 kap. 1 och 2 §§ och 3 kap. 16 § penningtvättslagen, för att förstå medlens ursprung och kunna bedöma den risk som är förknippad med kundrelationen.

För två av kunderna, kund 1 och 4, inhämtar bolaget, utöver beskattningsbar årsinkomst, kontoutdrag. För kund 1 har bolaget fått in ett kontoutdrag som sträcker sig över fem dagar. Bolaget har själva bedömt att transaktionen som föranledde inhämtandet av kontoutdraget, en insättning på 150 000 kronor, har krävt skärpta kundkännedomsåtgärder i enlighet med 3 kap. 16 § penningtvättslagen. Eftersom det handlar om en åtgärd som vidtas för att bolaget har bedömt att det föreligger en hög risk för penningtvätt är det Spelinspektionens uppfattning att åtgärden som vidtas ska säkerställa var pengarna kommer ifrån. Det räcker inte, enligt Spelinspektionen, att bolaget utifrån inhämtade underlag antar var pengarna kommer ifrån.

Spelinspektionen bedömer att det aktuella underlaget brister på så sätt att delar av transaktionskedjan, från att pengar betalas ut från ett annat spelbolag till kundens bankkonto till att de sätts in på kundens spelkonto hos Spooniker, saknas. Avsaknaden av transaktionshistorik leder till en fortsatt osäkerhet kring medlens ursprung, vilket enligt Spelinspektionen innebär en risk ur ett penningtvättshänseende när det handlar om en högriskkund och stora insättningar. Den skärpta kundkännedomståtgärden har härmed inte varit tillräckligt omfattande för att verifiera medlens ursprung och motverka risken för penningtvätt i enlighet med 3 kap 16 § penningtvättslagen. Bolaget borde därför inte ha upprätthållit affärsförbindelsen med kunden.

4.1.2 Skärpta kundkännedomståtgärder har vidtagits för sent

Som Spelinspektionen konstaterat ovan får kundernas höga insättningar anses vara sådana avvikelser som ger skäl till skärpta kundkännedomståtgärder. De skärpta kundkännedomståtgärderna ska vidtas skyndsamt.⁶

Det framgår av Spelinspektionens granskning att skärpta åtgärder vidtas först sex månader in i affärsförbindelsen för kund 3 och fem månader in för kund 4. Vid dessa tidpunkter har kund 3 och 4 satt in totalt 460 000 kronor respektive 610 000 kronor. Bolaget har innan dessa kontroller inte vidtagit några åtgärder utöver de inledande kontrollerna av kunderna vid registrering. Med anledning av de höga beloppen, och att det rör sig om nya kunder som bolaget inte har någon tidigare kännedom om, borde bolaget gjort en uppföljande kontroll av kunderna i ett tidigare skede. För dessa kunder gör Spelinspektionen därför bedömningen att skärpta åtgärder inte har vidtagits tillräckligt skyndsamt i förhållande till de belopp som kunderna har satt in på spelkontot, vilka borde ha betraktats som avvikande enligt 4 kap. 1 § penningtvättslagen.

Vad gäller fördröjningen i åtgärder för fördjupad kundkännedom för kund 4 har bolaget framfört att en granskning av kontot egentligen skulle ha skett när kunden hade satt in totalt 415 700 kronor och inte först flera dagar efter. Bolagets förklaring förändrar dock inte Spelinspektionens bedömning om att åtgärderna inte har vidtagits tillräcklig skyndsamt. Skärpta

⁶ Se t.ex. Förvaltningsrätten i Linköpings dom i mål nr 9315-22 s. 20.

kundkännedomsgärder, i form av inhämtande av uppgifter om kunden ekonomiska situation, borde ha gjorts i ett ännu tidigare skede med tanke på att de sammanlagda insättningarna har varit höga och borde ha betraktats som avvikande.

4.1.3 Vinster i spel eliminerar inte behovet av att verifiera medlens ursprung

För kunderna 2, 3 och 5 har Spooniker gjort bedömningen att regelbundna insättningar och uttag är ett normalt beteende för kunder som spelar ofta. Närmare efterforskning kring medlens ursprung har därför uteblivit. Bolaget har uppgett att varje insättning inte nödvändigtvis behöver vara "nya pengar", utan kan härledas från tidigare uttag som gjorts från spelkontot. Som grund för bedömningen att kundernas spelmönster kan anses som normalt har bolaget även lagt vikt vid vad de uppger är riskminimerande faktorer såsom closed loop, att insättningar har omsatts helt och att det inte funnits något misstänkt spel (t.ex. endast spel med hög återbetalningsgrad). Enligt Spelinspektionen förklarar ingen av dessa faktorer de insatta medlens ursprung. Spoonikers bedömning om "normalt beteende" bygger därför enligt Spelinspektionen på antaganden, eftersom bolaget inte har inhämtat relevant underlag som förklarar att insättningarna härrör från tidigare uttag. Bristerna i underlaget har därmed inneburit att Spooniker inte har haft tillräcklig kännedom om kunderna för att kunna hantera risken för penningtvätt.

Det är Spelinspektionens uppfattning att när det rör sig om frekventa transaktioner och höga belopp, som är nära eller överstiger kundens beskattningsbara årsinkomst, behövs ytterligare underlag om kundens ekonomiska situation för att verifiera medlens ursprung. Som Spelinspektionen påtalade i det tidigare beslutet mot Spooniker (21Si2318) kan uttagna medel från spelkontot till exempel ha tagits ut från det bankkonto som spelaren har kopplat till spelkontot, överförts vidare till andra bankkonton eller konsumerats på andra sätt. Ett spelbolag kan därmed inte förlita sig på att insatta medel kommer från ett tidigare uttag av pengar på spelkontot, utan behöver ytterligare information som visar varifrån senare insatta medel kommer.

Spelinspektionens resonemang enligt ovan innebär inte att det finns ett generellt krav på att alltid verifiera samtliga insättningar. Bedömningen av om ett spelbolag, i förhållande till den enskilda kunden, kan förlita sig på att insatta medel kommer från en tidigare vinst är beroende av bolagets tidigare kännedom om kunden, kundens riskprofil och omfattningen av insättningarna. En individuell bedömning måste alltid göras. Av Spelinspektionens granskning framgår att det, för de nya kunderna, rör sig om höga totala insättningar, som i vissa fall angränsar till beskattningsbar inkomst eller överskrider denna, samt att det förekommer frekventa transaktioner. Utifrån nämnda omständigheter anser Spelinspektionen att det funnits skäl att, vid något tillfälle, kontrollera om det är samma pengar som har tagits ut och som därefter har satts in på spelkontot igen för att kunna motivera antagandet om att insättningar härrör från tidigare spelvinster. Enligt Spelinspektionen saknar det betydelse att kunderna har gjort vinster på de insatta medlen. Det faktumet fråntar inte Spoonikers skyldigheter enligt penningtvättsregelverket. Det är heller inte Spelinspektionens bedömning, till skillnad från Spooniker, att kundernas insättningar har varit rimliga i förhållande till kundernas ekonomiska situation.⁷

4.1.4 Sammanfattande bedömning

Sammanfattningsvis bedömer Spelinspektionen att det finns brister i Spoonikers arbete med kundkännedom för samtliga kunder. Spooniker har dels inte kontrollerat medlens ursprung tillräckligt skyndsamt, dels inte inhämtat tillräckligt underlag för att verifiera medlens ursprung. Genom att bolaget inte har inhämtat adekvat information för att verifiera medlens ursprung har bolaget saknat möjlighet att förstå och kunna bedöma om kundernas aktiviteter och transaktioner varit legitima eller har inneburit risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Under sådana förhållanden får Spooniker inte upprätthålla affärsförbindelserna. Spelinspektionen bedömer därför att Spooniker inte uppfyllt kraven för kundkännedom i 3 kap. 1, 13 och 16 §§ samt 4 kap. 1 och 2 §§ penningtvättslagen.

⁷ Se Spelinspektionens resonemang under avsnitt 4.1.1.

4.2 Spooniker ska meddelas en varning och påföras en sanktionsavgift

4.2.1 Överträdelseernas allvarlighetsgrad

Vid en överträdelse som är allvarlig, upprepad eller systematisk får Spelinspektionen återkalla licensen för Spooniker. Om det är tillräckligt får Spelinspektionen istället meddela en varning, vilken får förenas med en sanktionsavgift (18 kap. 17 - 19 §§ spellagen). Kriterierna upprepad eller systematisk får anses ytterligare förtydliga när en överträdelse är av sådan allvarlig art att den kan utgöra grund för ett ingripande (jfr prop. 2016/17:173 s. 368).

Spelinspektionens utredning visar att det har förekommit brister i Spoonikers arbete mot penningtvätt när det gäller kundkännedom för de fem nya kunder som har satt in mest pengar under granskningsperioden. Att en verksamhetsutövare har tillräcklig kunskap om sina kunder är en grundläggande förutsättning för dess möjligheter att försvåra och förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism (prop. 2016/17:173 s. 228). Åtgärder för kundkännedom utgör alltså en central del av arbetet mot penningtvätt och en överträdelse av dessa regler bör normalt sett bedömas som allvarlig. De nu påtalade bristerna har medfört att bolaget inte har haft tillräcklig kundkännedom för att upprätthålla affärsförbindelserna. Det är anmärkningsvärt att flera av de granskade kunderna har kunnat fortsätta sätta in pengar, utan ytterligare kundkännedomsåtgärder, trots att bolaget har känt till deras beskattningsbara inkomst och insättningar inte rimligen har kunnat finansieras av kundernas årsinkomst. Bolagets inställning till nettoinsättningar (vinster i spel) har även medfört att medlens ursprung inte har kontrollerats i tillräcklig omfattning, vilket inte kan anses uppfylla penningtvättslagens syfte med att förebygga, upptäcka och förhindra att finansiella flöden som passerar verksamheten inte har sitt ursprung från kriminell verksamhet. Även om bolaget, för samtliga kunder vid någon tidpunkt, har inhämtat uppgift om beskattningsbar inkomst förekommer det fall där detta har gjorts för sent eller där uppgifterna borde ha föranlett ytterligare åtgärder. Omständigheten att Spooniker fortfarande brister i sitt kundkännedomsarbete i de påtalade delarna, trots den tidigare tillsynen, är även det anmärkningsvärt. Spelinspektionen

bedömer också att de påvisade bristerna har pågått under hela granskningsperioden och att de ligger inom Spoonikers kontroll.

Sammantaget bedömer Spelinspektionen att överträdelserna är allvarliga och upprepade, eftersom de liknar de tidigare överträdelserna, och att det därför finns grund för Spelinspektionen att ingripa.

4.2.2 Varning är ett tillräckligt ingripande

Vid valet av ingripande ska Spelinspektionen bland annat ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är, hur länge den har pågått och graden av ansvar. I försvårande riktning ska beaktas om verksamhetsutövaren tidigare har begått en överträdelse av samma slag som den som är aktuell (7 kap 13 § penningtvättslagen). I förmildrande riktning ska beaktas om verksamhetsutövaren i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat Spelinspektionens utredning och om verksamhetsutövaren snabbt har upphört med överträdelsen sedan den påtalats av Spelinspektionen. Varning bör användas om rättelse har skett eller om det, vid en framåtsyftande bedömning, finns anledning att anta att Spooniker kommer att bedriva verksamheten på ett sätt som är förenligt med penningtvättslagen (prop. 2016/17:173 s. 579).

Spelinspektionen konstaterar inledningsvis att Spooniker har samarbetat med Spelinspektionen i ärendet och kommit in med de uppgifter som begärts in. Samarbetet kan dock inte anses ha varit aktivt på ett annat sätt än vad man vanligen måste kunna förvänta sig av ett företag som valt att driva licenspliktig verksamhet under tillsyn. Spooniker har inte självmant fört fram viktig information som Spelinspektionen inte redan förfogat över (prop. 2016/17:173 s. 555). Spooniker har därmed samarbetat med Spelinspektionen, men kan inte anses i väsentlig utsträckning ha underlättat myndighetens utredning.

Spelinspektionen konstaterar vidare att Spooniker har gjort sig skyldig till flera överträdelser och att överträdelserna har pågått under lång tid. Vidare ligger de konstaterade bristerna inom Spoonikers kontroll. Spooniker har dessutom tidigare begått överträdelser av penningtvättslagen som är av samma slag som de nu framkomna bristerna. Om ett bolag som tidigare har meddelats en

varning återigen begår allvarliga överträdelser, finns det anledning att överväga om de tidigare överträdelserna medför att licensen bör återkallas eller om ingripandet kan stanna vid en ny varning.

Gällande tidigare överträdelser beaktar Spelinspektionen de nya överträdelsernas art och allvarlighetsgrad i förhållande till de tidigare överträdelserna. Spelinspektionen anser att det inte finns någon förmildrande omständighet i hur lång tid det har gått från det tidigare beslutet eftersom de båda ärendena gäller samma sak och det nu handlar om en uppföljande tillsyn. Tvärtom får det i stället anses vara anmärkningsvärt att bolaget under den tid som gått inte har kommit tillrätta med sitt arbete mot penningtvätt. Särskilt anmärkningsvärt är att bolaget vidhållit sitt förhållningssätt till nettoinsättningar (vinster i spel) som Spelinspektionen i den tidigare tillsynen uttryckligen bedömde inte var tillräckligt för att verifiera medlens ursprung.

Utöver bolagets inställning till vinster i spel så har bolaget, i förhållande till de tidigare överträdelserna, dock förbättrat sig i betydande avseenden. Numera begär bolaget, enligt Spelinspektionen, in relevant information när skärpta åtgärder vidtas och de belopp som kunderna har kunnat sätta in innan bolaget vidtar viss kontroll är betydligt lägre än i den tidigare tillsynen. Spelinspektionen ser det som förmildrande att Spooniker fortsatt har utvecklat sina arbetsprocesser och utökat antalet tröskelvärden för kontroll av medlens ursprung. Spelinspektionen gör därför en sammantagen bedömning att varning är ett tillräckligt ingripande.

4.2.3 Spooniker ska betala en sanktionsavgift om 10 000 000 kronor

Spelinspektionen anser att varningen ska förenas med en sanktionsavgift. Den 1 juni 2024 ändrades beräkningsgrunderna i spellagen för sanktionsavgiften vid överträdelser av penningtvättssregelverket, och en ny regel⁸ trädde ikraft som tillämpas på överträdelser som skett efter ikraftträdandet. Överträdelserna i nuvarande ärende ägde rum innan ikraftträdandet varför den nya beräkningsgrunden inte ska tillämpas i ärendet. Sanktionsavgiften ska därför som högst fastställas till det högsta av två gånger den vinst som bolaget gjort till följd av överträdelserna eller ett belopp som motsvarar en miljon euro

⁸ Se 18 kap 21 a § (2024:255) spellagen.

(18 kap. 21 § spellagen i den äldre lydelsen (SFS 2018:1138) och 7 kap 14 § penningtvättslagen). Mot bakgrund av att det är svårt att uppskatta hur stor vinst Spooniker har gjort till följd av överträdelserna får sanktionsbeloppet högst uppgå till en miljon euro.

Vid bestämmandet av sanktionsavgiftens storlek tar Spelinspektionen hänsyn till samma omständigheter som vid valet av ingripande. Därutöver beaktas verksamhetsutövarens finansiella ställning. Med finansiell ställning avses exempelvis årsomsättning (prop. 2016/17:173 s. 556). Under räkenskapsåret 2023 uppgick Spoonikers nettoomsättning (spelarinsatser med avdrag för vinster) till 1 309 258 770 kronor. Så som Spelinspektionen har konstaterat ovan är bristerna allvarliga och upprepade. Mot bakgrund av överträdelsernas art och bolagets finansiella ställning ska sanktionsavgiften bestämmas till 10 000 000 kronor. Spelinspektionen bedömer att sanktionsavgiften är proportionerlig i förhållande till överträdelsernas allvar.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Camilla Rosenberg. Vid den slutliga handläggningen medverkade också chefsjuristen Johan Röhr, avdelningschefen Patrik Gustavsson, enhetschefen Lana Tomic Lindberg, utredaren Julia Andersson och utredande juristen Maria Ackland, föredragande.

Camilla Rosenberg

Maria Ackland

Bilaga 2

Kundbeskrivningar

Granskningsperioden har varit 1 maj 2023 till 30 april 2024.

Kund 1

Kund 1 har varit registrerad hos Spooniker sedan den 5 juli 2023. Kunden har satt in totalt 830 000 kronor under perioden 5 juli till 31 oktober 2023.

Den 6 juli 2023 utlöstes ett automatiskt insättningsstopp på kontot med anledning av att kontot hade nått sitt backstop¹ efter att kunden hade gjort en insättning på 150 000 kronor. Bolaget begärde då in underlag för medlens ursprung. Den 7 juli 2023 skickade kunden in ett utdrag från en kontotransaktion från ATG där det framgick att kunden hade vunnit 5 969 379 kronor den 20 juni 2023 och därefter gjort ett uttag på 2 800 000 kronor från spelkontot hos ATG den 26 juni 2023. Den 12 juli 2023 granskade bolaget kontoutdraget och ansåg att det inte var tillräckligt underlag för medlens ursprung utan begärde in ytterligare handlingar i form av bankkontoutdrag för de senaste 30 dagarna via den betalningsmetod som användes för att finansiera spelkontot hos bolaget och en lönespecifikation. Bolaget vidtog kundkännedomsgärder såsom PEP, sanktion, bolagsengagemang, mediainformation och senaste beskattningsbara årsinkomst (2021: 321 342 kr) och gjorde en kundriskbedömning² där kunden klassificerades som hög risk.

Den 17 juli 2023 skickade kunden in en lönespecifikation från juni 2023 som visade en lön på 32 500 kronor per månad och ett bankkontoutdrag för perioden 26 juni till 30 juni 2023 från det konto som har finansierat spelkontot. På bankkontoutdraget kunde bolaget se att kunden hade fått en utbetalning till bankkontot från ATG på 2 800 000 kronor den 27 juni 2023. Den 19 juli 2023

¹ Backstop innebär att när en kund har gjort nettoinsättningar uppgående till ett visst belopp under en månad så hämtas underlag in gällande medlens ursprung. Beloppsgränsen baseras på medelinkomsten i landet och på spelarens ålder.

² Vid en kundriskbedömning (CRA) analyserar bolaget riskkategorierna gränssnittsrisk, kundrisk, anställningsrisk, transaktionsrisk och geografisk risk hos kunden.

granskades och godtogs underlagen som grund för insättningen om 150 000 kronor. Kunden klassificerades som normal risk och bolaget satte en förlustgräns baserad på de underlag som kommit in.

Den 24 juli 2023 begärde kunden att förlustgränsen skulle höjas och hade vinsten från ATG som grund för sin begäran. Efter ytterligare granskning av befintliga uppgifter höjde bolaget kundens månatliga förlustgräns. Bolaget bestämde också att kunden skulle granskas igen om fem månader.

Den 25 september 2023 utlöste kunden en varning för normal risk. Kunden hade vi denna tidpunkt satt in 150 000 kronor sedan den senaste granskningen. Bolaget gjorde en kundriskbedömning och inhämtade uppgifter om PEP, sanktioner, bolagsengagemang, mediainformation och senaste beskattningsbara årsinkomst (2022: 290 250 kr). Bolaget ändrade inte kundens riskklass utan den var fortsättningsvis normal risk.

Den 13 oktober 2023 utlöste kundens aktivitet en varning för normal risk på grund av en finansiell faktor. Sedan den senaste granskningen hade kunden satt in 100 000 kronor. Med anledning av kundriskbedömningen som gjorts den 25 september 2023 gjordes ingen ny riskbedömning.

Den 9 november 2023 utlöste kundens aktivitet en varning för normal risk i ACRAT. Kunden hade då satt in totalt 150 000 kronor sedan den senaste granskningen. Bolaget gjorde en kundriskbedömning och kunden behöll riskklassen normal risk. Den 13 november 2023 utlöste kunden en varning för normal risk på grund av en finansiell faktor. Eftersom bolaget hade granskat kunden den 9 november gjordes ingen ny granskning.

Den 14 december 2023 utlöste kundens aktivitet en varning för normal risk i ACRAT. Sedan den senaste granskningen hade kunden gjort insättningar på 280 000 kronor. Bolaget genomförde en kundriskbedömning och kunden behöll riskklassen normal risk. Den 25 december 2023 utlöste kunden en varning för normal risk på grund av en finansiell faktor. Eftersom bolaget hade gjort en granskning den 14 december 2023 gjordes ingen ny granskning. Den 27 december 2023 hade fem månader gått sedan den månatliga förlustgränsen höjdes för kunden och efter granskning togs den tillfälliga förlustgränsen bort.

Förlustgränsen grundades den här gången på kundens återkommande inkomster, dvs. årsinkomst, och sattes till 11 000 kronor.

Den 13 mars 2024 utlöste kunden en varning för normal risk på grund av en finansiell faktor. Eftersom bolaget hade genomfört en kundriskbedömning den 14 december 2023 gjordes ingen ny granskning av kunden och kunden klassificerades fortsättningsvis som normal risk.

Bolagets bedömning av kunden

Kunden har samarbetat och inkommit med efterfrågade underlag för medlens ursprung. Inhämtade dokument visade att kunden hade gjort ett stort uttag från ATG några dagar innan den stora insättningen på 150 000 kronor. Insättningarna antas därför komma från vinsten hos ATG. Kunden bedömdes tillfälligt kunna göra stora insättningar på grund av särskilda omständigheter. Kunden hölls under manuell övervakning under en viss tid på grund av de särskilda omständigheterna. Kundens syfte med spelkontot bedömdes inte vara penningtvätt.

Kund 2

Kund 2 har varit registrerad hos Spooniker sedan den 30 juli 2023. Under perioden 30 juli 2023 till 30 april 2024 har kunden satt in totalt 798 410 kronor. Uttag har gjorts regelbundet under samma period.

Den 10 augusti 2023 utlöste kundens aktivitet för första gången en varning för normal risk i ACRAT på grund av en stor ökning av insättningar under en kort tidsperiod och stora uttag. Vid denna tidpunkt hade kunden gjort insättningar på 118 752 kronor. Bolaget vidtog kundkännedomåtgärder såsom PEP, sanktionskontroll, bolagsinnehav, mediainformation och senaste beskattningsbara årsinkomst (2022: 457 412 kronor). Bolaget gjorde en kundriskbedömning och kunden riskklassades som normal risk.

Den 14 augusti 2023 begärde kunden att förlustgränsen skulle höjas. Bolaget begärde då uppgifter om medlens ursprung. Den 15 augusti 2023 inkom kunden med en lönespecifikation för juli 2023 som visade att kundens

nettomånadsinkomst uppgick till 27 048 kronor, per år 284 000 kronor. Efter granskning av inkomna handlingar sänkte bolaget kundens förslutgräns.

Den 1 september 2023 utlöste kundens aktivitet en varning för normal risk i ACRAT. Sedan den senaste granskningen hade kunden satt in 71 781 kronor. Bolaget gjorde en kundriskbedömning och risken bedömdes vara oförändrad, normal risk. Samma dag utlöste kundens aktivitet en varning för normal risk på grund av en finansiell faktor. Bolaget gjorde inte någon ny kundriskbedömning på grund av bedömningen som gjorts tidigare under dagen.

Den 27 september 2023 utlöste kundens aktivitet en varning för normal risk i ACRAT. Kunden hade sedan den senaste granskningen satt in 132 109 kronor. Bolaget gjorde en kundriskbedömning och risken bedömdes vara oförändrad, normal risk. Den 1 november 2023 utlöste kundens aktivitet en varning för normal risk på grund av en finansiell faktor. Kunden hade sedan den senaste bedömningen satt in 90 533 kronor. Någon ny kundriskbedömning gjordes inte på grund av den som gjorts den 1 september och risken bedömdes vara oförändrad, normal risk.

Mellan den 2 november 2023 och 30 april 2024 satte kunden in 375 937 kronor.

Bolagets bedömning av kunden

Kundens beteende med att sätta in och ta ut pengar har berott på att kunden har vunnit och att det är ett vanligt mönster för kunder som spelar ofta. Bolaget har bedömt att omständigheter såsom closed loop, att insättningarna omsattes helt, att det inte fanns något misstänkt spel och att kunden spelade inom sin finansiella kapacitet var förmildrande omständigheter som talade mot att syftet med aktiviteten på kontot var penningtvätt.

Insättningarna har bedömts i relation till uttagen som har gjorts under samma tidsperiod och nettoinsättningarna har enligt bolaget varit låga i förhållande till kundens kända inkomst. Bolaget bedömer att det är normalt att göra uttag och insättningar regelbundet mellan spelen. Bolaget har gjort bedömningen att varje insättning inte nödvändigtvis behöver vara nya pengar utan kan härledas från uttag som gjorts från spelkontot tidigare.

Kund 3

Kund 3 har varit registrerad hos Spooniker sedan den 7 augusti 2023. Under perioden 7 augusti 2023 till 30 april 2024 har kunden satt in totalt 688 949 kronor. Uttag har gjorts regelbundet under samma period.

Den 30 januari 2024 utlöste kundens aktivitet för första gången en varning för normal risk på grund av höga ackumulerade insättningar under de senaste 365 dagarna. Kunden hade då satt in 457 179 kronor från registreringen fram till att varningen utlöstes. Bolaget vidtog kundkännedomåtgärder såsom PEP, sanktionskontroll, bolagsinnehav, mediainformation och uppgift om senaste beskattningsbar årsinkomst (2022: 670 211 kronor). Bolaget gjorde en kundriskbedömning och kunden klassificerades som normal risk. Som ett resultat av granskningen satte bolaget en förlustgräns på 28 000 kronor per månad på kontot.

Mellan den 31 januari och 30 april 2024 satte kunden in 231 770 kronor.

Bolagets bedömning av kunden

Bolaget har gjort samma bedömning av insättningar och uttag samt förmildrande omständigheter som för kund 2, se ovan.

Kund 4

Kund 4 har varit registrerad hos Spooniker sedan den 5 augusti 2023. Under perioden 5 augusti 2023 till 29 februari 2024 har kunden satt in totalt 646 500 kronor. Uttag har gjort regelbundet under samma period.

Den 23 december 2023 utlöstes en avisering om en manuell granskning på grund av att kunden hade satt in 415 700 kronor. Den 27 december 2023 utlöstes ett automatiskt insättningsstopp på kontot med anledning av att kontot hade nått sin backstop. Bolaget begärde då in underlag för medlens ursprung. Mellan den 23 och 28 december satte kunden in 193 800 kronor, så när bolaget gjorde en kundriskbedömning den 28 december 2023 hade kunden satt in 609 500 kronor från registreringen till att granskningen gjordes. Bolaget

noterade bland annat att kunden var verksam som styrelseledamot och ägare i ett konsultbolag. Kontroller i media utfördes och kunden förekom i en dom som rörde olovligt innehav av narkotika. Bolaget gjorde bedömningen att domen i sig inte innebar någon risk ur ett penningtvättshänseende men den låg bland annat till grund för beslut om att begära in ytterligare kunduppgifter. Information om kundens senaste beskattningsbara årsinkomst inhämtades (2022: 657 821 kronor). Kunden klassificerades som hög risk.

Kunden inkom med efterfrågat underlag för medlens ursprung den 28 december 2023 som bland annat utgjordes av en skärmdump på kundens bankkonto. Via "open-banking" kunde bolaget inhämta ytterligare information om medlens ursprung. Granskningen ledde till uppföljande frågor där kunden uppmanades att skicka in lönespecifikationer från det senaste året och förklara överföringar om 70 000 kronor till bankkontot från det bolag som kunden stod som ägare för. Kunden ombads även inkomma med förklaring till en kontant insättning på 10 000 kronor på bankkontot. Kunden inkom vid tillfället med två lönespecifikationer för augusti 2023 (nettoinkomst: 54 357 kronor) som var kopplade till kundens egna verksamhet. Den 29 december 2023 inkom kunden med lönespecifikation för december 2023 (70 000 kronor) samt förklaring till mottagen kontantinsättning där kunden angav att kontantinsättningen var en gåva. Bolaget godtog inkomna underlag och kundens förklaring till kontantinsättningen. Den 3 januari 2024 klassificerades kunden som normal risk. Bolaget satte en förslustgräns baserad på de underlag som kommit in.

Bolagets bedömning av kunden

Kunden bedömdes till en början som hög risk och underlag för medlens ursprung begärdes därför in för att förstå insättningarnas ursprung. Kunden var samarbetsvillig och inkom med efterfrågat underlag. Kunden gav även rimliga förklaringar till de följdfrågor som ställdes kring lön, konsultverksamheten och kontantinsättningen.

I övrigt har bolaget gjort samma bedömning av insättningar och uttag samt förmildrande omständigheter som för kund 2, se ovan.

Kund 5

Kund 5 har varit registrerad hos Spooniker sedan den 7 oktober 2023. Under perioden 7 oktober 2023 till 29 februari 2024 har kunden satt in totalt 620 877 kronor. Uttag har gjorts regelbundet under samma period. Kunden klassificerades som låg risk vid registreringen. I samband med att den inledande kontrollen av kunden fullgjordes den 8 oktober satte kunden in 71 000 kronor.

Den 17 oktober 2023 utlöste kundens aktivitet en varning för normal risk i ACRAT på grund av höga insättningar, höga belopp på lagda spel och höga uttag. Kunden hade vid tidpunkten satt in 108 690 kronor sedan den senaste granskningen. Bolaget vidtog kundkännedomsgärder såsom kontroll av bolagsinnehav, mediainformation och senaste beskattningsbara årsinkomst (2022: 370 726 kronor). Kunden klassificerades som normal risk. Som ett resultat av granskningen satte bolaget en förlustgräns baserad på kundens beskattningsbara årsinkomst.

Den 20 oktober 2023 utlöste kundens aktivitet en varning för normal risk på grund av höga ackumulerade insättningar under de första 30 dagarna sedan registrering. Med anledning av att kunden granskats nyligen och att inga ytterligare risker hade identifierats vid tillfället samt att riskminimerande faktorer var identifierade gjordes ingen ny kundriskbedömning.

Den 2 januari 2024 utlöste kundens aktivitet en varning för normal risk på grund av höga ackumulerade insättningar under de senaste 365 dagarna. Sedan den senaste granskningen hade kunden gjort insättningar på 144 350 kronor. Risker förblev oförändrad med bedömningen att förlusterna på kontot inte ansågs vara betydande nog för att motivera en ny kundriskbedömning.

Mellan den 3 januari och 29 februari 2024 satte kunden in 326 530 kronor.

Bolagets bedömning av kunden

Bolaget har konstaterat att kundens aktivitet på kontot hade avtagit under november 2023 för att sedan öka mellan december 2023 och februari 2024 då kunden gjorde insättningar på totalt 436 547 kronor. Bolaget gjorde

bedömningen att kundens beteende inte var misstänkt och att förlusterna var låga och inom ramen för kundens finansiella kapacitet.

Härutöver gjorde bolaget samma bedömning av insättningar och uttag samt förmildrande omständigheter som för kund 2, se ovan.